

Lady Hamiltonová

ALEXANDRE
DUMAS

A stylized cursive signature of Alexandre Dumas, featuring a large, sweeping initial 'A' and a long, elegant tail.

LEDA 2022

PROLOG

Navečer čtrnáctého ledna roku 1815 kráčel kněz se starou ženou, která mu patrně sloužila jako průvodkyně, po zasněžené pláni svažující se od městečka Wimille k malému přístavu Ambleteuse ležícímu mezi Boulogne-sur-Mer a Calais. Na cestě lemované dvěma řadami neduživých jilmů, teď v zimě zbavených listí, ležel sníh a kněz i jeho společnice za sebou nechávali zřetelné otisky bot. Kněz pospíchal, byl patrně netrpělivě očekáván. Zimomřivě se halil do pláště, od anglického pobřeží totiž vál ostrý a chladný vítr. Stoupal příliv a hukot vln se mísil s chřestivým zvukem oblázků, které proud vody převaloval po pláži.

Ušli zhruba půl míle po cestě, když tu stařena zahнула doprava, na pěšinu sotva znatelnou pod vrstvou sněhu. Vedla k domku schoulenému na úpatí pahorku čnějícího nad okolní krajinou. V přibývajícím soumraku ukazovalo na přítomnost obydlí na tomto místě skromné světlo, patrně svíčka nebo lampa, pronikající oknem.

Za deset minut došli oba poutníci až na práh domku. Dveře se vzápětí samy otevřely a mladý, líbezný hlas pronesl s lehkým anglickým přízvukem: „Pojďte dál, pane abbé. Matka vás už netrpělivě očekává.“

Stařena ustoupila, aby uvolnila knězi cestu, a potom vešla za ním. Dívka zavřela dveře a ukázala do vedlejší místnosti, kde se svítilo. Ležela tam na lůžku žena a namáhavě se pokoušela zvednout.

„Je to on?“ zeptala se slabým hlasem anglicky.

„Ano, maminko,“ odvětila dívka ve stejném jazyce.

„Ach! Ať jde dál, ať jde dál!“ zvolala nemocná francouzsky. A znovu se svezla na lůžko. Kněz vstoupil do světnice a přiblížil se k loži. Dívka a stařena zůstaly v první místnosti.

Nemocnou jako by vyčerpalo úsilí, k němuž se právě vzepjala, hlava jí padla na polštář a unaveným gestem ukázala knězi na křeslo u své postele. Chvilí bylo ticho, ozývalo se jen těžké oddechování umírající ženy a vzlyky, které se marně snažila utlumit dívka.

Během téhle minuty vyčkávání měl kněz čas rozhlédnout se kolem sebe. Zařízení pokoje představovalo zvláštní směsici přepychu a chudoby. Nábytek a stěny odpovídaly chudobnému venkovskému obydlí, ale povlečení na lůžku nemocné bylo z nejjemnějšího holandského plátna. Košile, kterou měla na sobě, byla ušita z nádherného batistu a šátek uvázaný pod krkem, jenž zadržoval záplavu překrásných kaštanových vlasů, byl olemován vzácnou anglickou krajkou.

Na stěně proti lůžku, po obou stranách okna s ubohou záclonou z indické bavlny, visely dva nádherné portréty v životní velikosti, zcela určitě pocházející z dílny nějakého soudobého mistra. Na jednom z nich byla žena, na druhém muž, oba byly nepochybně namalovány, aby si navzájem tvořily protějšky. Muž na obraze byl nejvyšší důstojník anglického námořnictva. Na jeho modrém oděvu byla na levé straně pod nejvyšším rytířským řádem – Řádem lázně, který se uděluje v Anglii jen za skutečně veliké zásluhy, ještě tři další vyznamenání. Muž na portrétu však musel být těžce raněn: čelo brázdila široká jizva, pod ní černá páska skrývala osleplé oko a pravý rukáv oděvu zavěšený na jednom knoflíku uniformy svědčil o tom, že portrétovaný muž měl

nad loktem useknutou paží. Byl spíše menší postavy, měl světlé vlasy, ve zdravém oku svítil záblesk geniality. Orlí nos a výrazná brada svědčily o odvaze a vůli, dvou vlastnostech charakteristických pro válečné hrdiny.

Žena byla zato dokonalým obrazem půvabu a krásy: její kaštanové vlasy splývaly bez jakékoli ozdoby v nádherných vlnách na hrdlo a přes ramena na řadra. Měla velmi tmavé oči a obočí, krásně tvarovaný nos a její pleť zářila svěžestí. Pootevřená dětská ústa dávala tušit řadu perlových zubů. Oblečená byla do tuniky řeckého střihu, přes pravé rameno měla přehozený purpurově rudý plášť. Tenhle nádherný portrét bezesporu zpodobňoval nemocnou, v jejíchž rysech byly i navzdory věku a strastem způsobeným krutou chorobou doposud patrné stopy výjimečné krásy, které malíř kdysi přenesl na plátno.

Zatímco se kněz věnoval tomuto – dá se říci nedobrovolnému – pozorování, otevřela churavá žena pomalu oči a neklidně se na něj zadívala. Jako by hledala v tváři božího sluhy odpověď na jednu otázku: má se obávat, nebo může doufat v milosrdenství Boží?

Knězi bylo asi pětadesát a v jeho klidné tváři se odrážela čistota duše, z očí se dala vyčíst nevyčerpatelná laskavost a shovívavost. Jeho pohled nemocnou trochu uklidnil.

„Otče, posadte se prosím,“ pravila. „Četla jsem ve všech svatých knihách, že milosrdenství Boží je nekonečné. Poslala jsem pro vás, abych slyšela tato slova přímo z úst Božího vyslance... Mé hříchy, má pochybení, dokonce mé zločiny,“ dodala tišším hlasem, „jsou tak velké, že potřebuji slova útěchy svatého muže, jako jste vy, abych nezemřela v naprostém zoufalství.“

Kněz se udiveně díval na tuto ženu s příjemným hlasem a nevinnou tváří, která o sobě prohlašovala, že je zločincem.

„Dcero,“ odpověděl, „děsí vás hrůza ze smrti. Žena je slabé stvoření a její postavení ve společnosti ji vystavuje nebezpečí hříchu a pochybení. Ale jestli jsem dobře porozuměl, vy se obviňujete nejen z chyb a hříchů, ale ještě i ze zločinů.“

„Ano, ze zločinů, otče! Ach, bývala jsem milenkou velkého hrdiny a královninou přítelkyní, ale dnes už jsou oba mrtví a já se vidím taková, jaká jsem, otče: tělo mám poskvrněné chlípností a ruce rudé od krve!“

„Dcero, milosrdenství našeho Pána je nekonečné,“ opáčil kněz, „a Ježíš odpustil ve jménu svého otce Magdaleně i cizoložné ženě. Kdo jste?“

„Jsem lady Hamiltonová,“ vydechla žena.

„Tedy Angličanka?“ zeptal se.

„Ano, otče,“ odpověděla nemocná.

„A protestantka?“

„Ano.“

„Proč jste tedy nevyhledala pastýře svého náboženství? V Boulogni jeden takový je.“

„Vím...“ Nemocná potřásla hlavou a povzdechla si. „Naši kněží jsou velmi přísní, otče. Naše církev je příliš tvrdá. Nenašla jsem odvahu.“

„Právě jste pronesla velkou chválu na naši církev, dcero. Kajete se, dcero?“

„Ach!“ zvolala nemocná a zvedla obě ruce k nebi, „ach, kaji se upřímně a horoucně, přísahám vám!“

„Nemusíte se tedy bát.“

„Jak jste dobrý, otče, že mě tak utěšujete!“

„To je moje povinnost, dcero. Když se jedna neposlušná ovečka vzdálí od svého stáda, vezme ji dobrý pastýř na ramena a odnese zpět do ovčince. A ještě s větší radostí ji tam přivítá, když se vrátí sama. Mluvte, řekněte mi o sobě vše, vypovězte mi své hříchy. Jsem připraven vás

vyslechnout, a nejsou-li takové, aby to překročilo pravomoci obyčejného kněze, odpustím vám ve jménu Božím.“

„Mé vyprávění by bylo dlouhé. Bojím se, že jsem ztracena, otče. Nemám dost sil ani času, abych vám vše vypověděla! A když vám neřeknu, jak mě děsila a jakou úzkostí mě naplňovala bída, jak mě přitahovalo zlato, jak neодолатelně mě lákala vášeň... Když nebudete znát celý můj život, mé hříchy, pokušení, jimž jsem byla vystavena, nikdy mi neodpustíte... Ach, kdybyste si tak mohl přecíst...“

„Co?“

„Příběh mého života. Sepsala jsem ho do všech podrobností jako první akt svého pokání a také pro svou dceru, abych ji varovala před pokušeními, kterým jsem podlehla...“

„A proč bych si nemohl přecíst, co jste napsala?“

„Protože jsem to napsala anglicky, jsem přece Angličanka.“

„Žil jsem pět let v Anglii a mluvím anglicky stejně dobře jako svou mateřštinou.“

„Ó, otče,“ zvolala umírající a uchopila knězovu ruku, „to sám Bůh mi vás posílá a já už začínám věřit v jeho odpuštění.“

Potom dodala horečně: „Tady je klíč od zásuvky mého toaletního stolku, otče. Najdete tam rukopis nazvaný *My Life*. Vezměte si ho, přečtěte a vraťte se, jak nejrychleji budete moci. Ale jen v případě, že mi odpustíte. Jestli mě odsoudíte, pošlete rukopis zpět. Budu vědět, co to znamená.“

Kněz se zvedl, otevřel zásuvku a vzal označený rukopis.

„Dcero,“ pravil, „uvidíte mě zítra v tutéž hodinu.“

„Snad mi Bůh dopřeje, abych se vás dočkala, jenom jestli...“ zaváhala.

Kněz se na ni upřeně díval a jeho pohled ji povzbudil.

„Jenom jestli mi dáte rozhřešení.“

„Učiním tak, nebohá ženo,“ pravil kněz už na prahu pokoje. „A ať vám Bůh žehná, jako já.“

Mladá dívka a stařena klečely v první místnosti.

„Budte sbohem, dítě,“ pravil a položil dívce ruku na hlavu. Stařena ho uchopila za levou ruku a políbila ji. Kněz vyšel.

Nemocná se za ním dívala, dokud jí nezmizel z očí.

Do pokoje vešla dívka.

„Jak se vám daří, maminko?“ zeptala se.

„Je mi teď lépe, Horatie. Ještě jedna taková návštěva a ten muž si odnese celou moji minulost s sebou...“

Nazítří ve stejnou hodinu se kněz znovu objevil. Šli s ním dva ministranti, jeden nesl kropenku a druhý kříž.

Nemocná byla klidnější, ale slabší než předešlého dne.

Kněz se přiblížil k jejímu lůžku. Z jeho obličeje vyzařovala láska.

Dívka a stařena podepřely umírající ženě hlavu polštáři. Kněz chvíli tiše s nemocnou rozmlouval, potom vzal z kropenky do dlaně trochu svěcené vody a postříkal umírající hlavu: „Křtím tě ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého. Ať voda křtu smyje tvé hříchy, tvá pochybení i tvé zločiny.“

Umírající vykřikla radostí, s vypětím posledních sil uchopila knězovu ruku, přitáhla si ji k ústům a políbila. Potom pronesla s jakousi vznešeností: „Můj Bože, vezmi si mou duši.“

V její tváři byl teď jas a obě ženy se domnívaly, že spí, ale kněz pochopil, že tenhle nebeský klid jí mohla přinést pouze smrt. Skutečně, byla mrtvá. Jak pravila včera, kněz při své druhé návštěvě odnesl s sebou její minulost a svěcená voda při křtu, stékající jí z čela až do duše, smyla vše, bláto i krev!

* * *

A tady je to, co si přečetl kněz v rukopise nazvaném
Můj život.

*S hlubokou lítostí a pokorou píší tyto řádky
a s nadějí v duši, že mi Bůh odpustí.*

Emma Lyonnová, 5. lady Hamiltonová

1. ledna 1815

1

Mé první vzpomínky sahají do roku 1767. To mi byly tak tři čtyři roky. Nikdy jsem neznala přesné datum svého narození. Nejasně, jako v mlhách, si vybavuji sebe a svou matku na cestě v horách, chvíli mě nesla na rameni, chvíli jsem kráčela vedle ní a držela se jí za ruku nebo za sukni. Občas přes cestu tekl potůček. To mě maminka vzala do náruče, přešla přes vodu a postavila mě na zem na druhé straně. Muselo to být v zimě nebo koncem podzimu. Byla mi pořád zima, občas jsem měla i hlad.

Když jsme došly do města nebo vesnice, zastavila se maminka před pekařstvím a prosila o chleba. Skoro vždycky ho dostala. Jen zřídkakdy jsme zůstaly v noci ve městech nebo vesnicích, většinou jsme trávily noc na nějakém osamoceném statku.

Podle vzdálenosti, jakou jsme urazily, a když předpokládám, že jsme za den ušly tak čtyři nebo pět mil, trvala naše cesta skoro týden. Konečně jsme dorazily do města Hawarden, cíle našeho putování.

Můj otec John Lyonn zemřel a maminka odešla z města, kde jsme všichni žili, do Hawardenu za svou rodinou, aby požádala o podporu.

Potom se moje paměť zase na několik měsíců zatemnila a vidím se až jako pasačka, která má na starosti stádečko ovcí na dvorci, kde matka pracovala jako služka. Byla jsem v té době šťastná. Bylo jaro, teplo a všude zeleň.

Svah pahorku, kde jsem pásla své stádo, byl porostlý mateřídouškou a vřesem, které mé ovečky s chutí okusovaly a ze kterých jsem si já pletla věnečky. Večer jsem se vracela do statku a spala jsem v ovčinci. V košíku jsem nosila chléb, kousek másla nebo sýra, někdy i vejce natvrdo, a to mi stačilo na celý den. Dětila jsem se o chleba se svým psem a zdálo se, že mu tenhle příděl potravy stačí. Takhle uběhly tři nebo čtyři roky a žádná událost nenarušila klidnou jednotvárnost mého života.

Jednou jsem pila z pramene, jak jsem byla zvyklá, a naklonila jsem se nad tůňku. Na hlavě jsem měla věneček z vřesu propleteného se sedmikráskami. Ve chvíli, kdy se mé rty už už dotýkaly vody, jsem si poprvé všimla, že jsem hezká. Nikdy jsem se neviděla v zrcadle, ale ten obličej, který se odrážel ve vodě, se mi líbil, usmála jsem se na něj a přiblížila jsem rty k hladině, ani ne tak proto, abych se napila, spíš abych tomu odrazu dala polibek.

Jednoho dne se mi tohle zalíbení v sobě samé stalo málem osudným. Ruce mi uklouzly po trávníku a já jsem spadla do vody. Bez psa, který mě vytáhl ven za šaty, bych se byla určitě utopila.

Tak málo jsem tehdy věděla, co se sluší a co je špatné, že jsem se prostě svlékla donaha, abych si na louce usušila šaty, a sama jsem se sušila vedle nich. V tu chvíli jsem uslyšela, že mě někdo volá. Zvedla jsem se a uviděla maminku, která mě hledala. Běžela jsem k ní. Moc mě hubovala, ale já jsem nepochopila dost dobře důvod jejího rozčilení.

V mém životě se rýsovala změna k lepšímu: maminka právě dostala od jistého hraběte Halifaxe malou částku určenou částečně pro ni a částečně na mé vzdělání.

Nikdy jsem dobře nepochopila pravý důvod štedrosti pana hraběte a maminka mi nikdy nic nevysvětlovala. Jenom se na statku povídalo, že v mých žilách

pravděpodobně koluje vznešenější krev než krev Johna Lyonna. Bůh chraň, nechci očerňovat svou matku! Ale jestli tomu tak skutečně bylo, vysvětlovalo by to moje nejasné touhy a stálou snahu dosáhnout společenského postavení, kterého jsem nakonec dosáhla, ale pro něž jsem jistě nebyla stvořena.

Maminka mi přišla oznámit, že od zítřejšího rána už nebudu pást ovce, ale vstoupím do penzionátu pro mladé dívky. Moje první slova byla: „Maminko, budu mít také takový krásný slaměný klobouček a nádherné modré šaty jako ony?“

„Jistě,“ odpověděla maminka, „to je uniforma penzionátu.“

Skákala jsem radostí. Myslela jsem na to, jak půvabná budu v šatech, o jakých jsem se nikdy ani neodvažovala snít. Políbila jsem všechny ovce jednu po druhé na čumák a přenechala je mladému pastevci, kterého poslali jako náhradu za mne.

Nejdéle jsem se loučila se svým psem. To hodné zvíře, které mi před necelou hodinou zachránilo život, mě mělo skutečně moc rádo. Mazlila jsem se dlouho s ubohým Blackem a s velkým smutkem jsem opouštěla společnou práci.

Téhož dne mě maminka odvedla do města vzdáleného přibližně půl míle od statku. Šla tam zaplatit částku za první čtvrtletí mého pobytu v penzionátu a také mi nechala vzít míru na uniformu, kterou penzionát předepisoval všem svým chovankám, aby nebyly mezi žačkami žádné rozdíly.

To bylo ve středu. Do penzionátu jsem měla nastoupit příští pondělí. Učitelka slíbila, že v neděli zajde s chovankami na statek, aby mi vyzkoušely uniformu. To byl pro chovanky penzionátu velký svátek, protože na statku jim vždy nabídli čerstvá vejíčka a teplé mléko.

Měly přijít v devět hodin. Maminka slíbila, že všechno připraví.

Poprvé v životě jsem mohla ocenit, jak jsou peníze všemocné. Moje matka, ještě včera ubohá děvečka na statku, se najednou jaksi přirozeně povznesla, nikdo o tom nemluvil ani nevydal v tom smyslu nějaké nařízení, a stala se z ní dohlížitelka nad ostatním služebnictvem. A to všechno jen proto, že měla v rukách stolibrovou bankovku – která by ji ovšem měla, jestli pocházela skutečně z toho pramene, jak všichni předpokládali, spíše ponížít než povznést.

Večer jsem usínala s maminkou v pokoji na lůžku, jež mi udělali ze slamníku položeného na dvou židlích. Pod ním spal můj věrný Black, jako by se bál, že už mě nikdy neuvidí.

Během těch tří nebo čtyř let, která právě uběhla, jsem nikdy neměla pocit, že by jeden den byl delší než druhý. Nikdy jsem netoužila popohnat trochu čas. Teď však bylo všechno jinak. V mé duši došlo k zásadnímu obratu. Minuty mi připadaly jako hodiny, hodiny jako dny, dny jako celé roky. Zdálo se mi, že se nikdy nedočkám té blažené neděle, kdy odložím své hadříky a obléknu nebesky modré šaty a nádherný slaměný klobouček, aureolu mých prvních mlhavých tužeb. Snila jsem s otevřenýma očima o všech těch zmatených nekonkrétních věcech, které mě čekají.

Kýžený den konečně přišel. Maminka vstala skoro stejně brzy jako já. Také si koupila nové šaty a toho dne věnovala své toaletě nezvyklou péči. Tehdy jsem si poprvé všimla, že maminka musela být velmi krásná a ještě stále hezká je.

Když dokončila svoji toaletu, začala se věnovat mně, vykartáčovala mi mé překrásné vlnité vlasy. Potom si všimla,

že jsem pořád ještě v košili, a chtěla mi obléknout všední šaty. Ale já jsem umíněně odmítala a tvrdila jsem, že jsem je včera měla na sobě naposledy.

Konečně mi veselé švitoření na dvoře oznámilo příchod mých příštích družek. Maminka věděla, jak jsem netrpělivá, a hned uvedla dovnitř zástupkyni představené penzionátu: přinášela mi mou uniformu.

Má výbava se skládala z dvojího kompletního oblečení, které mělo naprosto stejný střih. To nedělní však bylo vyrobeno z jemnější látky a z krásnějšího plátna.

Nemohla jsem uvěřit, že celé tohle bohatství rozložené po posteli mi skutečně patří.

Maminka se zeptala na cenu a zaplatila. Až teď jsem skutečně uvěřila, že je to všechno moje. Stálo to čtyři sta franků.

Nikdy jsem neviděla tolik peněz.

Začala jsem se oblékat. Míry bral zkušený krejčí, všechno mi báječně padlo. Za deset minut jsem byla připravena.

Prohlédla jsem se v kulatém zrcátku, novém důkazu přepychu, který se objevil v maminčině pokoji. Vykríkla jsem radostí: připadala jsem si mnohem hezčí, než když jsem se na sebe dívala v tůňce.

Vyběhla jsem z pokoje na dvůr a ze dvora na trávník. Byl tam celý penzionát: asi šedesát dívek mezi osmi a patnácti lety. Dívaly se na mne spíše zvědavě než se sympatiemi.

Jedna z těch větších pronesla: „Nevypadá nejhůř, ta malá venkovanka.“

A druhá dodala: „Ne, ale asi bude strašná nemotora.“

Srdce se mi sevřelo. Při svém vstupu do života jsem se setkala s pohrdáním a sarkasmem. Cítila jsem, jak mi červeně zaplavuje obličej.

„Ty, malá,“ oslovila mě třetí, „zajdi říct do statku, aby nám přinesli vejce a mléko.“

Tu se ozvala moje pýcha.

„Promiňte, slečno,“ opáčila jsem, „ale myslím, že nejsem vaše služka.“

„To ne, ale protože vaše matka slouží na statku,“ pokračovala ta, co promluvila jako první, „doufám, že bude tak laskavá a poslouží nám. Máme hlad.“

V tu chvíli se maminka objevila ve vratech. Vrhla jsem se jí s pláčem do náruče.

Zeptala se mě, proč pláču, vždyť jsem před chvílí běžela ven tak vesele. Krátce jsem jí všechno vypověděla.

Poslouchala nás statkářka a přistoupila k dívkám.

„Slečny,“ oslovila je, „můj statek není hostinec. Prodávám sice vejce, mléko a máslo na trhu, ale neprodávám tady. Protože mě o to poprosila má přítelkyně paní Lyonnová, ráda vám všechno nabídnu. Hostitelka má své povinnosti, ale má také svá práva a jedním z oněch práv je, aby nebyl urážen nikdo z mého domu.“

„Krásně řečeno, madame!“ poznamenala ředitelka penzionátu. „Chtěla jsem je sama pokárat, ale neudělala bych to lépe než vy. Slečny, které chtějí být hodny vaší nabídky a chtějí přijmout pohostinství, se obslouží samy, a já vám za vše předem jejich jménem i jménem svým děkuji. Ty, které se provinily, za trest zůstanou bez snídaně. To je vše.“

A ředitelka penzionátu slečna Colmannová šla první příkladem a odebrala se k domu. O chvílku později vyšla slečna Colmannová ze statku, v jedné ruce držela košíček plný vajec a v druhé velkou misku kouřícího mléka. Dvě učitelky šly za ní a každá nesla také košíček a misku mléka. Statkářka s maminkou přinášely dva obrovité pecny chleba, který právě vytáhly z pece.

Každá chovanka si vzala talíř, vidličku, nůž a lžičku a všechny se sesedly na trávník kolem slečny Colmannové a jejích dvou zástupkyň. Pouze tři rebelantky zůstaly stát stranou a tvořily oddělenou skupinku.

„Paní Davidsonová,“ oslovila jsem statkářku, „můžete mi prosím dát do košíčku šest vajec, misku teplého mléka a tři šálky?“

Pochopila můj záměr, políbila mě na čelo a dala mi vše, oč jsem požádala.

Zamířila jsem s košíčkem, miskou a třemi šálky ke třem vyhnankyním: „Slečny,“ řekla jsem, „odpustíte mi, že jsem byla příčinou vašeho trestu?“

„Děkujeme,“ odpověděla největší z nich, „nemáme hlad.“

„Emmo,“ zavolala na mne představená, „pojdte mě obejmout a sedněte si vedle mě. Jste moc hodné děvče.“

Položila jsem košíček s vejci, misku s mlékem a tři šálky k nohám tří trucujících dívek a šla si sednout ke slečně Colmannové.

Měla pravdu, tenkrát jsem ještě byla opravdu hodné děvče.